

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Vakspecifieke regels voor de beoordeling

Vanaf examenjaar 2016 wordt in de centrale examens Nederlands havo en vwo als gevolg van het besluit van de toenmalige staatssecretaris de correctheid van het taalgebruik getoetst bij alle antwoorden op open vragen. Voor de beoordeling gelden de volgende vakspecifieke regels:

- 1 De correctheid van het taalgebruik wordt getoetst bij alle antwoorden van de kandidaat op open vragen.
  - Onder incorrect taalgebruik moet worden verstaan: spelfouten (inclusief fouten in de werkwoordspelling) en fouten in de zinsbouw (inclusief verkeerde woordvolgordes en congruentiefouten).
  - Bij open vragen die geen antwoord in een of meerdere volledige zinnen vereisen, wordt alleen de juistheid van de spelling van het antwoord beoordeeld en niet de grammaticaliteit van het antwoord. De reikwijdte van vakspecifieke regel 1 wordt hiermee beperkt.
  - Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de schrijfwijze volgens de *Leidraad bij de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje)*.
  - Zelfstandig gebruik van bijzinnen (als in: "Omdat ...") dient niet fout te worden gerekend.
  - Voor incorrect taalgebruik worden maximaal vier scorepunten in mindering gebracht. Hierbij dient de volgende aftrekregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Deze aftrekregeling geldt onverkort voor alle kandidaten.
  - In afwijking van Algemene regel 5 geldt voor incorrect taalgebruik dat elke fout binnen een antwoord op een vraag wel afzonderlijk dient te worden aangerekend.
  - De fouten voor incorrect taalgebruik dienen los van de inhoudelijke beoordeling te worden geregistreerd en de daarbij behorende aftrekpunten dienen bij de laatste beoordelingscomponent uit het correctievoorschrift te worden genoteerd.
- 2 Het is kandidaten niet toegestaan telegramstijl te gebruiken of verkort te citeren bij vragen waarbij in volledige zinnen moet worden geantwoord. Voor een antwoord op deze vragen dat geheel in telegramstijl of als verkort citaat is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 3 Voor alle open vragen met een maximumaantal woorden geldt: indien kandidaten een vraag herhalen alvorens zij tot een antwoord komen, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.
- 4 Wanneer een antwoord op een open vraag het maximumaantal woorden overschrijdt, worden alleen de woorden van het antwoord tot het toegestane maximum in de beoordeling betrokken met inachtneming van vakspecifieke regel 3. Spel- en taalfouten in de overschrijding van het maximumaantal woorden tellen dus niet mee.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Pulp in het Nederlandse leesonderwijs?

Tekst 1 Fastfood voor jonge lezers: de schadelijke promotie van pulp in het onderwijs

1 maximumscore 1

(alinea) 6 of (alinea) 7

2 D 1

3 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Jongeren bepalen (in een overheids campagne / bij de shortlist van de Jonge Jury) zelf de (boeken)keuze. / De boekenkeuze wordt niet bepaald door richtlijnen/opvoeders/leraren. 1
- Vooral pulpboeken / 'ongezonde' jeugdboeken worden (daardoor) (aan jongeren) opgedrongen. / Jongeren lezen (daardoor) geen literatuur / 'gezonde' jeugdboeken. 1

Of:

- Jongeren bepalen (in een overheids campagne / bij de shortlist van de Jonge Jury) zelf de (boeken)keuze. 1
- De overheid zou (juist) opvoeders/leraren deze keuze moeten laten bepalen. / zou (zelf) bij deze keuze richtlijnen/instructie moeten geven. 1

Niet goed:

In een overheids campagne / Bij de Jonge Jury staat het leesplezier (van jongeren) centraal. De leesmotivatie wordt (daardoor) niet bevorderd.

Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:
twee van de volgende:

- We moeten / De overheid moet geld besteden aan (de promotie van) jeugdliteratuur in de klas. (alinea 11)
- We moeten / De overheid moet in het onderwijs het lezen van (internationaal geprezen) jeugdliteratuur verplicht stellen. / We moeten in (het nieuwe curriculum voor) het vak Nederlands ‘fictie’ vervangen door ‘jeugdliteratuur’. / We moeten eisen stellen aan de kwaliteit van wat er op school wordt gelezen. (alinea 13)
- Specialisten / Opvoeders en docenten moeten de shortlist (van de Jonge Jury) samenstellen. (alinea 14)

per juist element

1

Beoordeel de spelling en grammatica.

5 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- De boeken (van de Jonge Jury) zijn verleidelijk/goedkoop/
gemakkelijk behapbaar/lekker leesbaar. / missen kwaliteit/diepgang.
- De boeken (van de Jonge Jury) zijn schadelijk/ongezond/slecht.

1

1

Niet goed:

- Deze boeken zijn leuk/lekker.
- Deze boeken zijn pulp.

Beoordeel de spelling.

6 maximumscore 2

- 1 “(na een scène waarin) steevast een vrouwelijk slachtoffer (wordt gepijnigd, vernederd en vaak vermoord)” (regels 89-91) / “(Ze zijn) typetjes” (regel 96) / “(meisjes lijken) geen enkele inhoud of substantie (te hebben)” (regels 98-100)
- 2 “(het zijn) altijd witte meisjes (met lang, los haar)” (regels 97-98)
- 3 “(na een scène waarin steevast een vrouwelijk slachtoffer wordt) gepijnigd, vernederd en vaak vermoord” (regels 89-91)

indien drie elementen juist

2

indien twee elementen juist

1

indien minder dan twee elementen juist

0

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

vier van de volgende:

- Ze hebben literaire competenties (ontwikkeld). (alinea 10)
- Ze kunnen (via literatuur) betekenis geven aan de wereld. / gevoelens, relaties en maatschappelijke verhoudingen begrijpen. (alinea 11)
- Ze kunnen taal vinden voor gevoelens, relaties en maatschappelijke verhoudingen. (alinea 11)
- Ze hebben (bij het lezen van literatuur) een volwassen/ethische houding (ontwikkeld). (alinea 11)
- Ze kunnen zich identificeren met nieuwe personages. / Ze kunnen nieuwe/andere perspectieven en samenlevingsvormen verkennen. (alinea 12)
- Ze kunnen door identificatie (met nieuwe personages) hun persoonlijkheid vormen. / hun opvattingen toetsen. (alinea 12)
- Ze hebben (door het lezen van literatuur) empathie (ontwikkeld). (alinea 12)
- Ze ontwikkelen (door het lezen van literatuur) burgerschap. (alinea 12)
- Ze lezen (jeugd)literatuur. (alinea 12)

Niet goed:

Ze lezen niet letterlijk. / Ze lezen niet belevend/herkennend.

indien vier elementen juist	3
indien drie elementen juist	2
indien twee elementen juist	1
indien minder dan twee elementen juist	0

Beoordeel de spelling.

8 maximumscore 1

“Het zijn verhalen die seksistisch en racistisch denken bevestigen(, de lezer alleen van kick naar kick jagen.)” (regels 71-74)

Ook goed:

“Verhalen die stilistisch, inhoudelijk, cultureel en moreel armoedig en zelfs schadelijk zijn.” (regels 75-77)

Beoordeel de spelling.

9 B	1
10 D	2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Reacties op tekst 1

11 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Deze boeken / De boeken van de Jonge Jury zijn de enige/voornaamste waarnaar veel (jonge) lezers zullen grijpen. / vormen voor veel (jonge) lezers de (enige) motivatie tot lezen. / zijn voor veel (jonge) lezers de eerste toegang tot iets moois. 1
- Een (bepaalde) groep boeken/auteurs/lezers mag nooit worden afgewezen. / Boeken/Auteurs/Lezers mogen niet categoriaal worden afgewezen. 1

*Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.
Beoordeel de spelling en grammatica.*

12 **A** 1

13 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- In literatuur komen (net als in pulp) schadelijke personen/ideeën voor. 1
- Er is niets mis met de (vrije) boekkeuze van jongeren. / met leesplezier. / Het is neerbuigend om de (vrije) boekkeuze van jongeren / om leesplezier/Young Adult-boeken af te wijzen. 1

*Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.
Beoordeel de spelling en grammatica.*

14 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

In tekst 1 wordt leesplezier op zichzelf niet afgewezen. / wordt enkel gesteld dat leesplezier geen uitgangspunt mag zijn voor overheids campagnes tegen ontleding.

Beoordeel de spelling en grammatica.

15 maximumscore 1

“Er zijn genoeg redenen om zwakke of onwillige lezers aan te moedigen door ze, pakweg, een spannende jeugdroman van Lydia Rood te laten lezen of de biografie van Wim Kieft.” (regels 64-69, tekst 1)

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
16	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • (Dit oordeel wordt) niet (eenduidig afgewezen.) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • “Je kunt je echter afvragen hoe goed ze daarin slagen, als hun boeken zelf de stereotypen reproduceren (die ze blijkbaar proberen te bestrijden.)” (regels 5-7, tekstfragment 3) 	1
	<i>Beoordeel de spelling.</i>	
17	maximumscore 2	
	De kern van een goed antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • 1: ter discussie stellen / (kritisch) bevragen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • 2: vermijden / vervangen (door kwalitatieve jeugdliteratuur) 	1
	Niet goed:	
	1: bespreken / bespreekbaar maken	
	2: verbieden / afschaffen / niet promoten	
	<i>Beoordeel de spelling.</i>	
18	D	1
19	maximumscore 2	
	De kern van een goed antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Men moet (volgens tekstfragment 4) literaire onderwerpen bespreken. / een (goed) literair gesprek voeren. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Men moet (volgens tekst 1) persoonsvorming centraal stellen. / jongeren een volwassen/ethische houding leren. / betekenis geven aan de wereld. / empathie/burgerschap bevorderen. / gevoelens, relaties en maatschappelijke verhoudingen leren begrijpen. 	1
	Niet goed:	
	Men moet zich (volgens tekstfragment 4) richten op literatuur.	
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.</i>	
	<i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
20	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • (uitspraak) 1: f 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • (uitspraak) 2: g 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • (uitspraak) 3: e 	1

Tekst 2 Toverberg

21 B 1

22 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord is:

twee van de volgende:

- De gasten tonen zich nog onopgemaakt. / verbergen nog niet hun gezicht. / hebben nog geen masker op. / tonen nog hun 'ware' gezicht.
- Van privacy is nog geen sprake (door het ochtendlicht).
- De (meestal verborgen) gevoelens/problemen/stemmingen/humeuren van de gasten zijn nog zichtbaar.

Niet goed:

- Er zijn andere mensen (op de berg).
- Het ochtendlicht schijnt koud door de ramen.
- Niemand is geharnast door de dag.
- De (chronische) vermoeidheid is zichtbaar.
- Relationele spanningen komen tot uiting.

per juist element

1

*Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.
Beoordeel de spelling en grammatica.*

23 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord is:

twee van de volgende:

- Beide groepen ervaren hun verblijf als een verplichting.
- Beide groepen komen voor hun rust. / voor schone lucht/gezondheid.
- Beide groepen nemen hun (persoonlijke) problemen mee.
- Beide groepen weten niet hoe ze met hun tijd moeten omgaan.
- Beide groepen zijn (relatief) rijk/bevoorrecht.

Niet goed:

- Beide groepen komen voor hun vakantie/ontspanning.
- Beide groepen verblijven hoog op een berg.
- Beide groepen menen bij thuiskomst dat alles even anders was.

per juist element

1

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Hedendaagse vakantiegangers zijn op zoek naar ontspanning. / willen (vooral) rust. 1
- Ze vullen (echter) hun vakantietijd zeer gespannen in. / Ze vullen hun tijd (echter) met veel activiteiten. / Ze ervaren deze ontspanning (echter) als een plicht. 1

Opmerking

Uit het antwoord moet een tegenstelling blijken tussen de intentie van vakantiegangers (deelscore 1) en hun daadwerkelijke gedrag/ervaring (deelscore 2).

Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

25 maximumscore 1

“Ontspanning is een plicht die niet erg veel verschilt van de plichten in de wereld beneden(, al zal iedereen bij thuiskomst menen dat een week lang alles anders was.)” (regels 76-81)

Beoordeel de spelling.

26 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Moeder en zoon zijn (weer) samen / zijn niet (meer) gescheiden / lijken niet (langer) vijandig tegenover elkaar (terwijl ze eerder alleen/gescheiden/vijandig waren). 1
- Moeder en zoon lijken/zijn (enigszins) tevreden/ontspannen (terwijl ze eerder een gepijnigde/ontevreden indruk maakten). 1

Niet goed:

- Moeder en zoon leunen allebei achterover.
- Moeder en zoon zijn niet (langer) vijandig tegenover elkaar.

Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

27 D 1

28 B 2

Onderzoek naar de waardering van *De engelenmaker*

29 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

vijf van de volgende:

- Het boek is (zeer) origineel/uniek. / Het is een boek zoals je nog nooit gelezen hebt.
- Het verhaal zit (tot in detail) goed in elkaar.
- Het boek leest als een film. / De schrijfstijl is beeldend.
- Het boek zet aan het denken over de grens tussen wetenschap en religie.
- Het boek zet aan het denken over de grens tussen realiteit en fictie.
- Het boek is geniaal (van begin tot eind).
- De schrijfstijl is sober.
- De wetenschap wordt spannend gepresenteerd. / Het boek is (ondanks het onderwerp) nergens droog of saai. / Het boek leest (ondanks het onderwerp) als een spannend horrorverhaal.

Opmerking

Het antwoord 'Het boek zet aan het denken', zonder de specificatie 'over de grens tussen wetenschap en religie' of 'over de grens tussen realiteit en fictie', kan goed worden gerekend. In dat geval kunnen antwoorden mét deze specificaties echter niet meer goed worden gerekend.

indien vijf elementen juist	2
indien vier elementen juist	1
indien minder dan vier elementen juist	0

Beoordeel de spelling en grammatica.

30 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

- (standpunt:) Het is (echt) een (heel) gaaf boek.
- (argument:) (Het is leuk, want) het bevat meer medische wetenschap dan gedacht.

Niet goed:

(standpunt:) Het is een leuk/goed/interessant boek.

indien twee elementen juist	1
indien minder dan twee elementen juist	0

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

31 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

- het (wisselende) perspectief / de wisselende oogpunten (in de roman)
- de (fijne) leesbaarheid

Niet goed:

de schrijfstijl

indien twee elementen juist

1

indien minder dan twee elementen juist

0

Beoordeel de spelling.

32 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

drie van de volgende:

- Het verhaal kan niet verrassen. / is voorspelbaar/oppervlakkig.
- De stijl is braaf/netjes/gewoon. / Aan de stijl valt niet veel te beleven.
- De verwijzingen naar de Bijbel zijn niet geslaagd. / slaan nergens op. / De link met religie is niet geslaagd.
- De recensenten zijn niet enthousiast over het thema klonen (in het boek).

Niet goed:

- De vergelijking met Jezus wordt te veel aangedikt.
- Het thema van het boek wordt uitgemolken.

indien drie elementen juist

2

indien twee elementen juist

1

indien minder dan twee elementen juist

0

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:
vier van de volgende:

- Uit bron 3 blijkt een uitgebreide woordenschat. / In bron 3 is het taalgebruik nauwkeurig/formeel/moeilijk.
- Uit bron 3 blijkt een zorgvuldige zinsconstructie.
- Uit bron 3 blijkt een nauwkeurige kennis van literaire analyse.
- Bron 3 bevat (veel) goed uitgewerkte argumenten. / veel/meer argumenten.
- Bron 3 bevat een overzicht van recensies. / Uit bron 3 blijkt een brede kennis over de ontvangst van het boek.
- In bron 3 komen (recensies van) deskundigen / recensies uit (gezaghebbende) dagbladen en tijdschriften aan bod.
- Bron 3 bevat citaten uit recensies.
- Bron 3 is beschouwend/genuanceerd. / bevat zowel argumenten voor als argumenten tegen.

Opmerking

Een goed antwoord gaat in op specifieke, feitelijke kenmerken van de stijl en/of inhoud van bron 3. Antwoorden zoals ‘Bron 3 is best moeilijk’, ‘Bron 3 is objectief’ of ‘Bron 3 heeft diepgang’ zijn onvoldoende specifiek.

Antwoorden zoals ‘De inhoud is overtuigend’ of ‘De argumenten zijn goed’ zijn onvoldoende feitelijk. Antwoorden zoals deze kunnen niet goed worden gerekend.

indien vier elementen juist	3
indien drie elementen juist	2
indien twee elementen juist	1
indien minder dan twee elementen juist	0

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

34 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:
twee van de volgende:

- In bron 4 wordt geen/nauwelijks argumentatie voor het oordeel over *De engelenmaker* gegeven. / wordt alleen een oordeel over *De engelenmaker* gegeven.
- In bron 4 wordt vooral ingegaan op de inhoud/motieven van *De engelenmaker* (en niet op de waardering ervan).
- Bron 4 is/likt geen recensie. / is/likt een interview met Brijs. / In bron 4 staan de opvattingen/ideeën van de interviewer/recensent zelf (over de roman) niet centraal. / In bron 4 komen vooral opvattingen/ideeën van Brijs over de roman aan bod.

Niet goed:

- In bron 4 wordt geen oordeel over *De engelenmaker* gegeven.
- In bron 4 wordt niets gezegd over de oordelen van andere recensenten.
- In bron 4 wordt *De engelenmaker* uitgebreid vergeleken met een ander boek.
- In bron 4 wordt Brijs uitgebreid geciteerd.

per juist element

1

Beoordeel de spelling en grammatica.

35 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- de compositie / manier waarop het boek in elkaar zit
- de stijl / manier van vertellen
- de spanning

indien drie elementen juist

2

indien twee elementen juist

1

indien minder dan twee elementen juist

0

Beoordeel de spelling.

36 D

1

Vraag	Antwoord	Scores
37	maximumscore 2	
	1 positief	
	2 positief	
	3 negatief	
	4 niet te bepalen	
	indien vier elementen juist	2
	indien drie elementen juist	1
	indien minder dan drie elementen juist	0
38	maximumscore 2	
	1 niet te bepalen	
	2 positief	
	3 negatief	
	4 niet te bepalen	
	indien vier elementen juist	2
	indien drie elementen juist	1
	indien minder dan drie elementen juist	0

Incorrect taalgebruik

---

39 Regeling met betrekking tot incorrect taalgebruik in de antwoorden op open vragen

Voor incorrect taalgebruik worden maximaal vier scorepunten in mindering gebracht. Hierbij dient de volgende aftrekregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Zie Vakspecifieke regel 1 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 30 mei te accorderen.

Ook na 30 mei kunt u nog tot en met 12 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

- tekst 1 Yra van Dijk en Marie-José Klaver, de Volkskrant, 6 juni 2021
- tekstfragment 1 Gerlien van Dalen en Giel van Strien, de Volkskrant, 11 juni 2021
- tekstfragment 2 Carlie van Tongeren, de Volkskrant, 8 juni 2021
- tekstfragment 3 Jeroen Dera, de Volkskrant, 23 juni 2021
- tekstfragment 4 maanantai (Martijn Benders), Neerlandistiek, 24 juni 2021
- tekst 2 Niña Weijers, De Groene Amsterdammer, 19 februari 2020
- bron 1 Marcia van der Zwan, hebban.nl. Geraadpleegd op 13 juli 2023 via hebban.nl/recensie/marcia-over-de-engelenmaker
- bron 2 jeugdbibliotheek.nl. Geraadpleegd op 13 juli 2023 via jeugdbibliotheek.nl/12-18-jaar/lezen-voor-de-lijst
- bron 3 Nora van Laar, 'Stefan Brijs, *De Engelenmaker*'. Geraadpleegd op 13 juli 2023 via dbnl.org/tekst/anbe001lexi01_01/lv1w00077.php
- bron 4 Sandra Kooke, Trouw, 17 augustus 2006